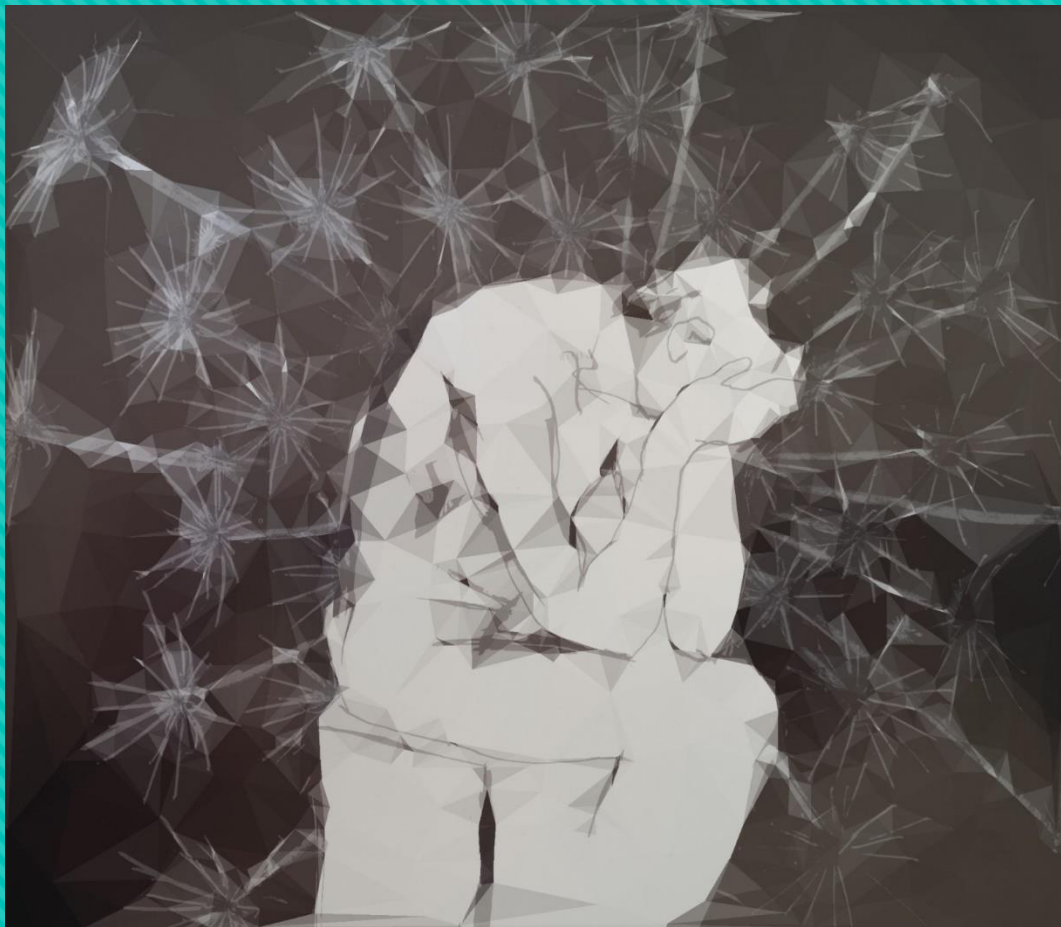

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2023

Associació EXIL. Av. República Argentina, 6. 4rt 2º. 08023. Telf: (+34) 932385760.
exilspain@pangea.org -/- www.centroexil.org -/- www.formacion.centroexil.org

ÍNDEX DE CONTINGUTS

2023

1	Presentació	p. 3
2	Eixos de treball	p. 8
3	Equip	p. 9
4	Persones beneficiàries	p. 10
5	Programes	p. 11
6	Programa de reparació mèdic-psico-social per a víctimes de violacions dels drets humans i de tortura	p. 12
7	Programes terapèutics per a dones víctimes de violència masclista (inclou una intervenció terapèutica integral per als seus fills i filles).	p. 13
8	Programa de suport a la "marentalitat" per a les dones víctimes de violència masclista i els seus fills i filles	P. 14
9	Programes terapèutics-educatius especialitzats per a nens i nenes víctimes de maltractaments i abusos sexuals	p. 15
10	Programa de capacitació en atenció integral a víctimes de tortura i altres greus violacions dels drets humans	p. 116
11	Altres intervencions terapèutiques	p. 17
12	Activitats de formació i sensibilització	p. 18
13	Agraïments	P. 19

L'Associació EXIL va ser **fundada a Bèlgica l'any 1976** per un grup de professionals de la salut llatinoamericans supervivents de la repressió de les dictadures militars, recolzats per professionals belgues compromesos amb la defensa dels Drets Humans. La iniciativa va néixer del Dr. Jorge Barudy i va comptar, des de la seva fundació, amb el recolzament acadèmic de la Universitat Catòlica de Lovania, en la persona del Professor Franz Baro. Catedràtic de psiquiatria, consultor de l' Organització Mundial de la Salut de les Nacions Unides, el Professor Baro investiga per la salut mental. La creació d'una seu de l'EXIL a l'estat Espanyol, específicament a Catalunya, neix de la iniciativa del Dr. Jorge Barudy, qui des de feia més de deu anys intervenia a les diferents comunitats de l'Estat Espanyol, formant i supervisant professionals que atenien a dones víctimes de violència de gènere i a nenes i nens víctimes de maltractaments i abusos sexuals. A Barcelona, l'equip de professionals del Centre EXIL va començar les seves activitats l'any 2000 oferint un programa de reparació mèdic-psico-social per a persones immigrades i les seves famílies víctimes de violacions dels drets humans i de tortura. El centre va ampliar ràpidament el seu àmbit de treball, gràcies a l'aportació de professionals voluntaris, oferint a partir de l'any 2001 un "programa pilot terapèutic integral per a nenes, nens i adolescents, víctimes de maltractaments greus en l'àmbit familiar i/o institucional".

Valors

L'Associació EXIL, pretén consolidar un equip tècnic cada vegada més especialitzat, més consolidat que sàpiga adaptar-se a les necessitats de les persones afectades per les dificultats vinculades a diferents tipus de violència, tenint en compte l'heterogeneïtat existent. Per aquest motiu el Centre EXIL vol continuar ampliant-se i especialitzant-se i fomentant valors com:

- Educació per la no violència.
- Promoció de la solidaritat.
- Promoció i defensa dels DDHH (antiracisme i anàlisi interseccional)
- Perspectiva de gènere i LGTBIQ+
- Respecte a la diferència i la diversitat.
- Compromís social.
- Justícia social.
- Treball en xarxa,
- Transparència

De la nostra fundació i estatuts promovem el compromís social i les bones pràctiques en el foment de la incorporació de la perspectiva de gènere i LGBTIQ+ a la nostra acció social. Això es duu a terme des de: a) l'estructura mateixa de l'Associació, tot fomentant la paritat de gènere en la composició de la direcció i de tot l'equip; b) amb un equip professional i voluntari especialitzat i format en matèria de gènere i LGTBIQ+; c) a la de promoció de valors com la igualtat, la no discriminació, l'antiracisme i la protecció de tots els col·lectius i persones més desafavorides, especialment des de la perspectiva intercultural. Per tant, l'Associació contempla un estudi sistematitzat de la realitat social de la que formem part, amb una perspectiva interseccional, antiracista i en defensa efectiva dels drets humans com un bé comú. És així com podem aportar solucions estratègiques, prioritàries i perdurables que parteixen del protagonisme en la definició de les persones ateses, des de la seva diagnosi al retorn dels resultats.

A la vegada, aquest model es fonamenta sobre **5 PILARS** fruit d'una anàlisi interseccional de la societat i de les situacions viscudes per les persones afectades per les diferents expressions de la violència masclista, les opressions i les discriminacions, partint d'una mirada sistèmica del trauma i la resiliència, tant a nivell individual com a comunitari.

- 1.-LA PERSPECTIVA DE GÈNERE I LGTBIQ+
- 2.-VALOR TERAPÈUTIC DE LA SOLIDARITAT
- 3.-PROMOCIÓ DEL BON TRACTE.
- 4.-LA RESILIÈNCIA
- 5.-L'AUTO-CURA DELS PROFESSIONALS

El **model terapèutic** del nostre centre és integral, sistèmic i aplicat a través de pràctiques en xarxes socials.

- **Integral** perquè es consideren els diferents aspectes afectats pels traumes, cos, ment i relacions afectives i socials. Per això s'ofereix atenció mèdica, psicològica i social, a part d'altres disciplines terapèutiques.
- **Sistèmic** perquè, d'una banda, considerem que el sofriment i els trastorns que presenten les persones, lluny de ser l'expressió d'una malaltia, són la conseqüència de l'impacte de factors traumatològics sobre l'individu i la seva família, com ara la violència, les mancances de tot tipus, agressions sexuals, tortura, exili, etc. D'altra banda, les nostres intervencions estan dirigides a les persones afectades com també a contribuir a reparar el dany sofert pels seus sistemes de pertinença: la família, teixits socials comunitaris, teixits culturals.
- **Aplicat a través de pràctiques de xarxes**, és a dir, totes les intervencions consideren i respecten els recursos personals, familiars, culturals i socials de les persones afectades, potenciant-los amb els instruments dels professionals. Un altre aspecte del treball en xarxa és el fet de participar i facilitar l'associació del conjunt de professionals i institucions que ofereixen suport a aquestes persones, d'una manera coherent i coordinada. Entre d'altres, per oferir-los l'oportunitat reparadora de sentir-se acollits, reconeguts com a afectats per una injustícia i recolzats en els esforços per superar els seus traumes i sofriments.

La iniciativa va néixer del Dr. Jorge Barudy i va comptar, des de la seva fundació als anys 70, amb el suport acadèmic de la Universitat Catòlica de Lovania, en la persona del Professor Franz Baro, mort l'any 2021. Catedràtic de psiquiatria, consultor de l'Organització Mundial de la Salut de les Nacions Unides, el Professor Baro era investigador del camp de la salut mental. A Barcelona l'equip de professionals de l'Associació EXIL va començar les seves activitats l'any 2001 oferint un programa de reparació mèdic-psico-social per a persones exiliades i immigrades i les seves famílies víctimes de violacions dels drets humans i de tortura. El centre va ampliar ràpidament el seu àmbit de treball, gràcies a l'aportació de professionals i voluntaris, oferint un programa terapèutic integral per a nenes, nens i adolescents, víctimes de maltractaments greus en l'àmbit familiar i /o institucional. experiència avalen el nostre treball que ha estat reconegut i honrat amb diversos premis:

Més de 40 anys de **premis i reconeixements** han donat continuïtat al projecte.

- PREMI HERMAN HOUTMAN
- PREMI NACIONAL D'INFÀNCIA DE CATALUNYA
- Menció especial del II PREMI 25 DE NOVEMBRE "Dia Internacional contra la violència vers les dones"
- Finalista del I PREMI del CONSELL MUNICIPAL d'IMMIGRACIÓ DE BARCELONA
- PREMI DEL PÚBLIC, DEL XXI PREMI 8 DE MARÇ: MARIA AURÈLIA CAPMANY
- XIII Premi Paco Candel per el Projecte INTEGRA (2013-2016) (Premi compartit amb la CCAR)

Eixos de treball:

- Atenció terapèutica integral individual i grupal: les sessions individuals venen precedides d'una tasca de divulgació, treball de xarxa que donen pas a una primera avaluació comprensiva de cada cas. Les sessions són d'atenció psicològica, psiquiàtrica, social, art teràpia o dansa moviment teràpia, i es donen de manera setmanal o quinzenal. Els grups es conformen per temes i col·lectius de manera periòdica i poden versar sobre temes com l'abús sexual, la violència masclista, la tortura, les habilitats parentals, etc.
- Activitats de sensibilització: tenen per objectiu fomentar la detecció precoç, el coneixement de les reaccions psicosomàtiques de les víctimes, la defensa dels drets humans, els avenços en les neurociències, etc.
- Formació i activitats d'assessorament i avaluacions externes: en aquest àmbit ens centrem en donar suport a diferents projectes, associacions o serveis que, per la sintonia amb el col·lectiu o amb la nostra perspectiva de treball, ens demanen contribuir amb la nostra experiència.
- Investigació-acció destinada a avaluar les metodologies terapèutiques. Aquest és el pal de paller de la intervenció, de la millora continuada i de la divulgació del propi centre.

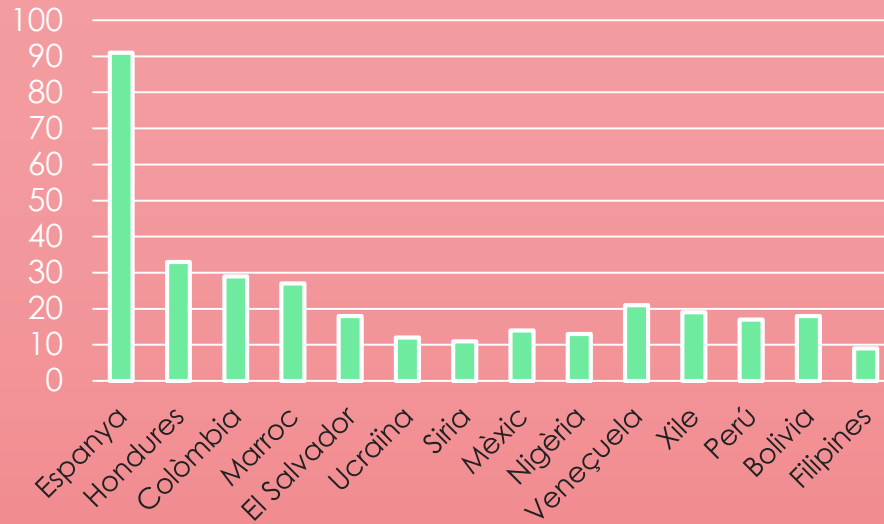
L'equip del Centre EXIL està compost per:

- Psicòlogues (adults i infància)
- Metges-psiquiatres
- Educadora social i treballador social
- Terapeuta corporal (DMT) i Art teràpia
- Interpretació i mediació cultural
- Personal en pràctiques
- Persones voluntàries

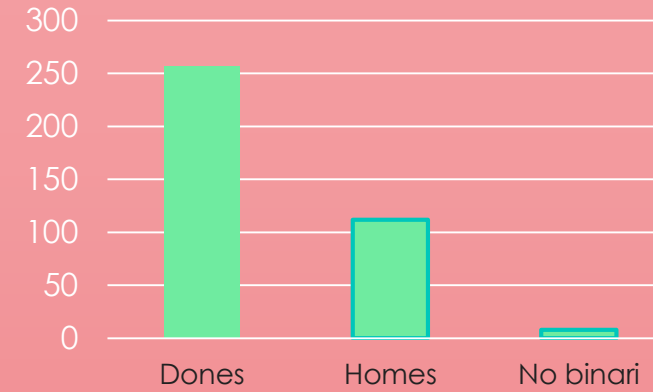
Les àrees de treball són:

- Intervenció i investigació
- Gestió i acollida
- Direcció i coordinació

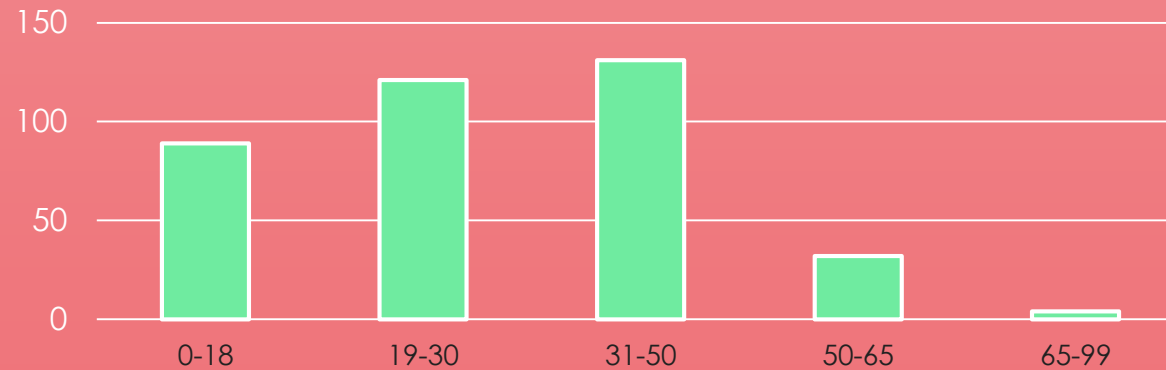
377 Persones ateses

Gènere

Edat

2023

PERSONES BENEFICIÀRIES

PROGRAMES O ÀMBITS DE TREBALL

Tots els programes inclouen activitats de supervisió interna i capacitatció externa i són els següents:

- Programa de reparació mèdic-psico-social per a víctimes de violacions dels drets humans i de la tortura (inclou un programa específic per a persones LGBTIQ+ i els seus familiars).
- Programes terapèutics per a dones víctimes de violència masclista migrades o refugiades (inclou una intervenció terapèutica integral per als seus fills i filles).
- Programa de suport a la parentalitat per a dones víctimes de violència de gènere (inclou una intervenció terapèutica integral per als seus fills i filles).
- Programes terapèutics-educatius especialitzats, per a nens i nenes víctimes de maltractaments i abusos sexuals.
- Programa de capacitatció en atenció integral a víctimes de tortura i altres greus violacions dels drets humans.
- Art teràpia, dansa moviment teràpia a nivell individual i grupal
- Activitats socio-cultural de tipus comunitari

L'atenció a les víctimes de tortura i altres greus violacions dels DDHH i els seus familiars ha estat a l'origen del nostre centre. El programa té un aval de més de 50 anys d'història i està dirigit a reparar les seqüeles de la tortura i altres greus violacions dels drets humans. La nostra perspectiva de treball parteix del treball interdisciplinari i està dirigit a ens, nenes, homes i dones de molts diferents països, sol·licitants d'asil, persones immigrades víctimes de violència, defensors i defensores de D.D.H.H, com també persones nascudes aquí que han patit violència fruit d'esdeveniments traumàtics o el context sòcio-polític actual. Considerem persones beneficiàries també els familiars i els professionals que participen de les formacions, assessories, supervisions i treball de xarxa. Enguany, a més, hem implementat un **projecte específic per a 25 persones LGTBIQ+** i els seus familiars afectats per violència i altres greus violacions dels DDHH.

Activitats del programa:

- Sessions terapèutiques individuals (psicòlogues, psiquiatra, art-teràpia, teràpia corporal)
- Atenció social i laboral
- Activitats lúdiques sòcio-culturals
- Activitats comunitàries i de sensibilització
- Activitats de coordinació i gestió
- Activitats de formació i divulgació de bones pràctiques

En aquest àmbit atenem a tot tipus de dona, nen o nena que hagi estat afectada per la violència masclista, si bé mantenim subprogrames específics per a **dones i els seus fills i filles migrades**. Es tracta d'un programa especialitzat amb aquests objectius: A) Aconseguir l'elaboració del dany causat per la violència viscuda, B) Augmentar les capacitats de les dones per a fer front les seves dificultats. C) Crear i enfortir xarxes socials. D) "Reinventar" una nova vida i reinventar-se després de les experiències traumàtiques viscudes. E) Aconseguir la coexistència de la identitat d'origen amb la identitat del país d'acollida, fent possible experimentar menys aïllament i facilitar l'adaptació i la integració crítica a la nova societat. F) Tallar el cercle de violència. G) Revisar els estils de relació de parella. H) Prevenir la cronicitat de les seqüeles de la violència. Aquest subprograma estipula un abordatge familiar i grups d'ajuda mútua donades les situacions d'aïllament tan habituals.

Volem subratllar la rellevància que està agafant el volum de dones afectades per abusos sexuals a la infància que, d'adultes, emprenen el valent camí d'afrontar el que els va passar i ens demanen acompanyar-los en aquesta altra xarxa de les violències masclistes.

Activitats del programa:

- Sessions terapèutiques individuals (psicòlogues, psiquiatra, art-teràpia, teràpia corporal)
- Atenció social i laboral
- Grups terapèutics educatius per a famílies, dones, nens i nenes.
- Activitats lúdiques sòcio-culturals
- Activitats comunitàries i de sensibilització
- Activitats de coordinació i gestió
- Activitats de formació i divulgació de bones pràctiques

Si bé les activitats individuals han mantingut el seu esperit habitual, des de la pandèmia hem transformat els grups habituals de mares i fills/es paral·lels en **grups terapèutics familiars** per tal de guanyar: adaptabilitat dels continguts, remissió de les complicacions d'agenda del col·lectiu, augment del nombre de persones beneficiàries en funció de l'adaptació de cada grup a un calendari específic, versatilitat de metodologies al voltant d'un patró comú.

En aquest format hem treballat: a) La reflexió i presa de consciència sobre la influència de les pròpies històries infantils i familiars a les relacions actuals amb els seus fills/es; b) L'enfortiment de les capacitats parentals com la capacitat empàtica i la capacitat d'establir un vincle segur amb els seus fills/es; c) La promoció de models de criança sans i desenvolupament de les habilitats maternes necessàries per a satisfer les necessitats dels seus fills/es.

Activitats del programa:

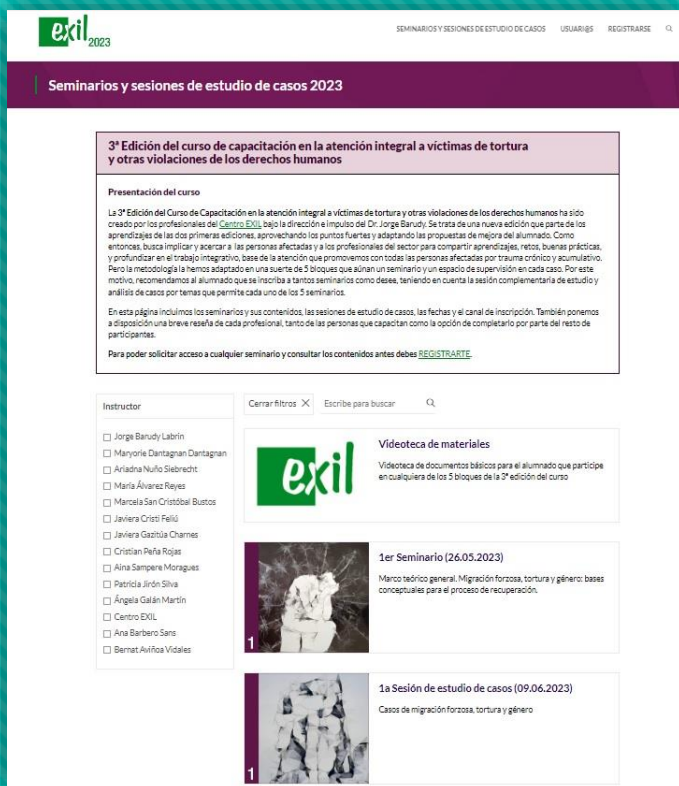
- Sessions individuals d'acompanyament terapèutic per a les mares i els nens i nenes.
- Grups terapèutics familiars (inclou nens i nenes i les mares i algun altre familiar).
- Sessions d'avaluació setmanal amb els companys i companyes de l'equip.
- Sessions de reforç amb el nen/a i el tutor/a o referent.
- Contacte telefònic amb el referent o tutor/a setmanal.
- Reunions de xarxa amb els professionals externs implicats.
- Activitats lúdiques sòcio-culturals
- Activitats de coordinació i gestió
- Activitats de formació especialitzada i divulgació de bones pràctiques.

Aquest programa ofereix **atenció específica a nens i nenes** víctimes de violència intrafamiliar, beneficiaris, en la seva majoria, d'una mesura de protecció caracteritzada per un acolliment residencial o familiar. Tots presenten les dificultats pròpies de nens víctimes de violència; en la seva majoria, negligència afectiva important en els seus primers anys de vida. Com a conseqüència, presenten trastorns de l'afecte, indicadors importants de traumatisme així com trastorns de l'aprenentatge. En complement al suport psicològic, alguns d'aquests nens/es reben suport farmacològic quan el requereixen.

Els objectius del programa són: A) Oferir recursos terapèutics especialitzats i continus a un grup determinat de nens i nenes víctimes de violència intra i extrafamiliar beneficiaris, en la seva majoria, d'una mesura de protecció caracteritzada per un acolliment residencial o familiar. B) Facilitar dinàmiques en xarxa amb els professionals que s'ocupen d'ajudar aquests nens i nenes. C) Avaluar i transmetre les experiències realitzades i la seva metodologia per estudiar la seva aplicabilitat en diferents contextos on la violència sigui l'eix.

Activitats del programa:

- Sessions individuals setmanals
- Sessions d'avaluació setmanal amb els companys i companyes de l'equip
- Sessions d'avaluació mensual amb el nen/a i el tutor/a o referent.
- Contacte telefònic amb el referent o tutor/a periòdic.
- Reunions de xarxa amb els professionals externs implicats.
- Activitats lúdiques sòcio-culturals, activitats de coordinació i gestió
- Activitats de formació i divulgació de bones pràctiques

El projecte 2023 ha estat compostat per tres grans peces com són el la 3º **Edició del Curs de formació** com a nucli de la nostra intervenció, un nodrit grup de **sessions de supervisió** sol·licitades majoritàriament per les organitzacions participants del curs de manera complementària i, finalment, una sort d'**espais o jornades de Intercanvi** que hem optat per realitzar-les de manera transversal.

Si fem referència al fet més singular, el curs específic, aquest ha estat creat pels professionals del Centre EXIL sota la direcció i impuls del Dr. Jorge Barudy. Durant l'any 2023 ha estat allotjat a la plataforma <formacion.centroexil.org> que és el punt de partida, de trobada i de tornada de totes les aportacions i materials dels professionals participants. La concepció del curs ha buscat implicar i apropar professionals del sector per compartir reptes, bones pràctiques i aprofundir en el treball integratiu, base de l'atenció que promovem amb totes les persones afectades per trauma crònic i acumulatiu.

La metodologia dels seminaris s'ha basat en la divulgació de continguts especialitzats i la intervenció de casos pràctics d'interès. S'ha compostat per 10 seminaris independents, organitzats de manera que facilitessin que cada professional s'inscrivís en els que li resultin de més interès.

La plataforma creada per a l'ocasió ha servit de canal d'intercanvi i revisió de tot allò que ha passat en el marc del curs i els seminaris s'han fet a través del canal zoom. El resum final ens fa apreciar quasi 400 alumnes inscrits, i més de 800.000 consultes durant l'any 2023 a la web creada per al curs.

2023

PROGRAMA DE CAPACITACIÓ EN ATENCIÓ INTEGRAL
 A VÍCTIMES DE TORTURA I ALTRES GREUS VIOLACIONS
 DELS DRETS HUMANS

Sessions individuals i grupals d'art Teràpia

La possibilitat d'expressar-se a través de diferents materials artístics genera una nova via de comunicació amb un mateix acompanyant gradualment el que va sorgint. La artteràpia tracta d'acompanyar a la persona cap al retrobament amb les seves capacitats per sostenir-se a si mateix. El treball s'articula en base a dos eixos: d'una banda l'elaboració amb els materials artístics i per l'altre, el treball amb la transferència i la creació de un nou vincle entre el professional i la beneficiària. La artteràpia, a més, ha ofert un espai per a la investigació i per descobrir-se a través dels processos creadors.

Sessions individuals i grupals de DMT

La Dansa Moviment Teràpia treballa a través del desenvolupament de l'autoconsciència integral, és a dir cos-ment. Les persones que emprenen un procés terapèutic d'aquest tipus prenen contacte amb elles mateixes, amb les seves necessitats corporals que responen a una necessitat psíquica i viceversa. A través del moviment s'obre un procés creatiu on la persona descobreix i crea noves formes de comunicació que no tenen a veure amb el fet verbal, sinó més aviat amb una afinació del fet sensorial. En prendre contacte amb el cos, la persona no només aprèn a escoltar-se i a reconèixer les seves necessitats, sinó que a reconèixer-se a ella mateixa i a treballar la integritat del seu ésser d'una manera positiva i constructiva.

Activitats socio-culturals

El col·lectiu de persones nouvingudes es troben amb necessitats comunes al país d'acollida com són el coneixement de l'entorn, coneixement de l'idioma, els tràmits administratius i laborals, la xarxa social i cultural, etc. És així com entenem la intervenció interdisciplinària al sí del propi centre i la importància capdalt al factor grupal, la xarxa relacional i el coneixement de l'entorn, peces angulars d'aquets projecte. Tot plegat ens porta a buscar espais lúdics que fomentin la trobada, el descobriment de la nova cultura i l'ajuda mútua.

2023

La creença ferma en el treball de divulgació i formació té un gran objectiu: fomentar la detecció precoç i el treball integratiu. Tot plegat afavoreix la reparació del trauma i la prevenció de la transmissió transgeneracional. El Centre EXIL porta 23 anys a Barcelona oferint assistència mèdica, psicològica i social, així com altres teràpies complementàries, a persones que han patit violacions dels drets humans, violència masclista i tortura. La idea de xarxa que sosté a les víctimes és, alhora, una metàfora d'una malla teixida per professionals i persones afectades que fan de teixidors i teixidores amb una idea compartida. Així, l'enfocament ha de ser també compartit per cobrir tots els espais possibles i no permetre que es generin forats pels quals pugui fallar la intervenció comuna. Seguint la metàfora, la capacitació tracta d'enfortir aquesta malla amb un mètode de treball comú fruit de l'experiència i la proximitat.

Associació EXIL. Av. República Argentina, 6. 4rt 2º. 08023. Telf. (+34) 932385760.
exilspain@pangea.org -/- www.centroexil.org -/- www.formacion.centroexil.org

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Igualtat
i Feminismes**

Obra Social
Fundació "la Caixa"

**Diputació
Barcelona**

NACIONES UNIDAS

**Ajuntament
de Barcelona**

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Drets Socials**

2023

AGRAÏMENTS